

CIÈNCIA

Investigadors Icrea: el motor de la recerca catalana des de fa 15 anys

Cada científic capta 2,7 euros d'ajuts per cada euro del seu sou

MÒNICA L. FERRADO
 BARCELONA

Un investigador Icrea genera set llocs de treball amb els diners que aconseguix de forma competitiva i la quantitat de diners que és capaç de mobilitzar triplica el cost del seu sou. És a dir, per cada euro que costa el salari d'un Icrea, amb els seus projectes de recerca capta 2,7 euros en fons competitiu.

El programa Icrea –acrònim d'Institut Català de Recerca i Estudis Avançats– es va crear ara fa tot just 15 anys per mirar d'atreure i retenir talent investigador i s'ha convertit en la prova més clara que invertir en talent genera riquesa. Avui s'ha consolidat com una de les peces clau del sistema de recerca de Catalunya, que encapçala l'activitat investigadora a tot l'Estat, amb un 24% del total de publicacions indexades i també la capacitat d'atracció d'ajuts europeus. De fet, més d'un terç dels ajuts europeus que rep Espanya els capta Catalunya.

Selecció acurada

Durant aquests 15 anys amb aquest programa s'han fitxat 255 investigadors que treballen en 50 institucions catalanes, principalment en universitats (47%), en centres de recerca Cerca (44%) i en altres centres i grans infraestructures de recerca (9%). Hi ha des de filòsofs fins a astrofísics. Se'ls ha reclutat minuciosament, d'acord amb currículums que fan perdre l'alè, i se'ls ha dotat de mitjans i un contracte favorable perquè puguin crear el seu propi equip d'investigació en camps punters. Icrea convoca cada any un procés de selecció molt exigent, amb un comitè internacional i independent, i ofereix contractes permanents a investigadors d'arreu del món per venir a fer recerca a Catalunya.

Entre els últims fitxatges hi ha, per exemple, Samuel Sánchez, investigador de l'Institut de Bioenginyeria de Catalunya (IBEC), l'investigador Icrea més jove de Catalunya. Ell investiga amb micropartícules i nanopartícules –de la mida de virus i

Samuel Sánchez és l'investigador Icrea més jove de Catalunya. IBEC

bacteris– que naveguen per líquids. Vol controlar els seus moviments perquè puguin exercir funcions molt precises, com transportar fàrmacs a cèl·lules. Torna després de passar set anys en centres de recerca estrangers, l'últim a l'Institut Max Planck a Stuttgart (Alemanya), però després d'haver demostrat també la seva vàlua al Japó. "Icrea ofereix un contracte permanent i llibertat i això avui és molt difícil d'aconseguir", diu. Ha tornat atret per les condicions i perquè vol que els seus dos fills creixin a Barcelona.

Alt rendiment

Els investigadors Icrea es poden comparar amb esportistes d'alt rendiment. L'any 2015 els investigadors d'aquest programa català van captar uns 56 milions d'euros, en gran part provinents de fons europeus. La meitat del programa Horitzó 2020 i l'altra del Consell Europeu de Recerca –ERC, en les seves sigles en anglès–, que atorga els ajuts més valorats de tot Europa. "Els Icrea contribueixen de manera molt destacada al bon posicionament de la recerca del país a nivell europeu",

explica Arcadi Navarro, secretari d'Universitats i Recerca, que, precisament, també és investigador Icrea. "Catalunya ocupa la segona posició dins la Unió Europea en captació de fons de l'ERC per milió d'habitants", afegeix. Navarro va obtenir un contracte Icrea després d'estar investigant a Escòcia i quan ja havia acceptat una feina a Atlanta. Tot i que ara l'ocupa la política, també és al capdavant d'un grup de recerca en genòmica evolutiva del departament de ciències experimentals i de salut de la Universitat Pompeu Fabra (UPF).

Els contractes Icrea són fixos i compten amb mecanismes per assegurar que l'excel·lència es manté. Però el programa també exigeix resultats als científics que en formen part i passen per un procés d'avaluació continuada del qual en depèn el sou. D'altra banda, tot i que quan entren en el procés de selecció han d'anar avalats per un centre de recerca català que els vulgui reclutar, entre altres coses, tenen lliure mobilitat i poden decidir endur-se el seu grup de recerca i els seus projectes en un altre centre català.

Origen dels investigadors Icrea

Font: Secretaria d'Universitats i Recerca de la Generalitat / Gràfic: Eduard Forroll